

Посилання на статтю

Федечко А.І. Класифікація ресурсів освітніх проектів, реалізованих в Е-просторі / А.І. Федечко // Управління проектами та Розвиток виробництва: Зб.наук.пр. - Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2012. - № 1 (41). - С. 142-146. - Режим доступу: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/41/12fairve.pdf>

УДК 005.8:378

А.І. Федечко

КЛАСИФІКАЦІЯ РЕСУРСІВ ОСВІТНІХ ПРОЕКТІВ, ЩО РЕАЛІЗУЮТЬСЯ В Е-ПРОСТОРІ

Запропонована класифікація ресурсів для реалізації освітніх проектів у Е-просторі, яка базується на сутнісних особливостях таксономії Блума. Дж. 10.

Ключові слова: освітні проекти, ресурсне забезпечення, інформаційні технології, таксономія Блума.

А.И. Федечко

КЛАССИФИКАЦИЯ РЕСУРСОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕАЛИЗУЕМЫХ В Е-ПРОСТРАНСТВЕ

Предложенная классификация ресурсов для реализации образовательных проектов в Е-пространстве, которая базируется на сущностных особенностях таксономии Блума. Дж. 10.

Ключевые слова: образовательные проекты, ресурсное обеспечение, информационные технологии, таксономия Блума.

A.I. Fedechko

CLASSIFICATION OF EDUCATIONAL RESOURCES PROJECTS IMPLEMENTED IN THE E-SPACE

The classification of educational resources for the implementation of projects in the E-space, which is based on the essential features of Bloom's taxonomy. J. 10.

Keywords: educational projects, resource support, information technology, Bloom's taxonomy.

Постановка проблеми. В даний час в українській вищій освіті здійснюється перехід на етап інноваційного розвитку, а інформатизація освіти є найважливішим засобом реалізації нової освітньої парадигми, в якій провідна роль відводиться інформації, розвитку безперервної освіти. Впровадження інформаційних технологій веде до кардинальних змін інформаційно-освітнього середовища, роблячи її більш відкритою, демократичною, трансформуючи окремі освітні центри в єдиний освітній простір.

Сьогоднішня ситуація на ринку освіти характеризується тим, що стало реальною віддалене професійне навчання, засноване на інформаційних технологіях.

З кожним роком все більше число педагогів і студентів освоюють телекомунікаційні системи, починають використовувати їх у своїй діяльності. Основна мета сьогодні – підготовка фахівців для інноваційної діяльності без відриву від постійної роботи, що викликає підвищення попиту на освіту в е-

просторі. На відміну від дистанційної форми навчання для традиційної форми навчання вже існують певні напрацювання у вигляді організаційно відпрацьованих заходів, методичного забезпечення дисциплін. Вона реалізується в основному як функціональна діяльність. Але для дистанційного навчання такий підхід не може бути застосований. Велика варіабельність як потенційної навчальної аудиторії так і особистих потреб осіб, які бажають навчатися в е-просторі, неможливість чіткої реалізації програм підготовки та інше роблять доцільність для організації такого навчання використовувати методологію управління проектами. Відомо, що для реалізації будь-якого проекту, в тому числі й освітнього, необхідні ресурси. Тому однією з основних проблем освітніх проектів в е-просторі стає проблема трансформації методології ресурсного забезпечення традиційної форми навчання в методологію ресурсного забезпечення дистанційного навчання. Це можливо зробити через розуміння особливостей такого навчання.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Такі учені як: В.П. Тихомиров [1], В.І. Солдаткін [2], Ж.Н. Зайцева [3] внесли вклад в розробку трактування поняття «дистанційне навчання». Такий аспект як технології в освіті знайшов відображення в роботі М.П. Карпенко [4].

Управлінню якістю дистанційної освіти присвячена робота О.М. Возного, В.В. Драгомирова, К.В. Кошкіна та інших [5]. У роботі Ю.М. Кузьмінської [6] проведений аналіз характеристик та властивостей, притаманних освітнім проектам, а також особливостей управління командою таких проектів.

Не залишає сумніву той факт, що в області теорії і практики дистанційної освіти працюють багато вчених і фахівців, які зробили певний внесок у пропаганду та організацію проектного підходу до впровадження в педагогічну практику ідей дистанційної освіти.

Тим не менше, наявні наукові роботи в галузі управління проектами та програмами у вищій освіті в цілому, і по впровадженню дистанційних технологій зокрема, не в повній мірі розкривають питання, пов'язані з особливостями реалізації освітніх проектів в е-просторі, що робить актуальним тему вибраного дослідження.

Мета статті – розробка класифікації ресурсів освітніх проектів, які реалізуються в е-просторі, яка найбільш повно відповідає завданням управління проектами.

Основні матеріали дослідження. Поширення інформації в сучасному світі набуває глобального характеру, державні кордони перестають впливати на рух інформаційних потоків. Глобальна мережа Інтернет стає основним каналом поширення інформації, знань, ідей.

З використанням засобів комунікації і комп'ютерних технологій установи дистанційної освіти отримують можливість доступу в будь-яку місцевість і до будь-якої людини, відкриваючи можливості для доступу.

Саме дистанційні технології дозволяють навчатися протягом усього життя прямо на робочому місці, не міняючи місця проживання, забезпечуючи тим самим фактичну реалізацію принципів доступності та безперервності освіти, проголошених Болонською декларацією.

Управління ресурсами – одна з головних підсистем управління освітнім проектом. Вона включає традиційні для управління проектами процеси планування, закупівель, поставок, розподілу, обліку і контролю ресурсів, зазвичай трудових і матеріально-технічних. Управління фінансовими ресурсами освітніх проектів здійснюється в рамках управління вартістю.

Термін «ресурс» в методології управління проектами трактується широко: все, що має проект, – в тому числі трудові, фінансові і матеріально-технічні

ресурси, команда проекту, час, інформація, знання і технології – є взаємопов'язаними ресурсами проекту [7]. Основне завдання управління ресурсами – забезпечити їх оптимальне використання для досягнення кінцевої мети управління освітнім проектом – формування результату освітнього проекту із запланованими показниками, тобто формування у студента ключових компетенцій, необхідних для його реалізації як спеціаліста у тій чи іншій сфері діяльності [7].

Ресурси співвідносяться з певними роботами, що виконуються у запланованій послідовності, відповідно календарному графіку робіт за проектом, тому можна робити висновки про взаємозв'язок між поняттями «ресурси» та «робота».

Значимість процесів управління ресурсами освітнього проекту настільки велика, що найдосконаліші програмні засоби не можуть бути застосовані без належної серйозної попередньої роботи керівника освітнього проекту.

Ресурсами є забезпечуючі компоненти діяльності, що включають виконавців, енергію, матеріали, обладнання. Відповідно, з кожною роботою можна зв'язати функцію потреби в ресурсах. Кожна тимчасова оцінка базується на допустимому використанні визначеної кількості ресурсів, і, отже, розраховуючи спочатку тривалість проекту, можна заздалегідь розраховувати використання ресурсів.

В ході операції вхідні ресурси перетворюються на вихідні товари або послуги. Для досягнення кінцевого результату та одержання продукту проекту, кожен проект вимагає забезпечення різноманітними ресурсами. Відволікаючись від різноманіття типів ресурсів, в плануванні доцільно виділяти два основних типи [8]. До першого типу відносяться ресурси, які в процесі виконання завдання витрачаються без залишку, тим самим заперечуючи можливість повторного використання. Не використані в даний відрізок часу, вони можуть використовуватися в подальшому. Іншими словами, такі ресурси можна накопичувати з наступним витрачанням запасів, ресурси першого типу називають часто ресурсами типу «енергія», вони можуть складуватися, накопичуватися, а також є не відтворюваними. До другого типу відносять ресурси, які під час виконання робіт за проектом зберігають натурально-речову форму, тому можуть бути залучені до інших робіт за проектом по мірі їх вивільнення. Якщо ці ресурси простоюють, то їх невикористана здатність до функціонування в даний відрізок часу не компенсується в майбутньому, не накопичується. Ресурси другого типу називають ще ресурсами типу «потужність», а також відтворюваними, таким, що не складуються та не накопичуються.

Будь-який з широко поширених класифікаторів, що використовується для систематизації освітніх ресурсів потребує суттєвого доопрацювання, яка викликана особливостями здійснення освітніх проектів в е-просторі.

Для освітніх проектів, враховуючи особливості їх реалізації, можна виділити 3 основні типи ресурсів:

1. Людські, якими є компетентні викладачі та практикуючі фахівці. Для того, щоб реалізувати завдання досягнення нової якості освіти і надати освітні послуги необхідної якості, кожен освітній проект повинен мати можливість залучати високопрофесійні педагогічні кадри, які виступають носіями нової системи професійно-педагогічних цінностей, володіють високим рівнем професійної компетентності та педагогічної майстерності. Сучасні освітні системи зацікавлені в педагогах, які орієнтовані на вплив і рішення проблем, активну участь в інноваційній діяльності, в управлінні розвитком освітньої установи. Істотне підвищення попиту на освіту в е-просторі вимагає припливу в систему освіти нових висококваліфікованих і професійних працівників. У цих умовах необхідно

підвищення кваліфікації та перепідготовка педагогічних кадрів, здатних органічно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі і відповідати вимогам XXI століття. Враховуючи нові вимоги до професійної компетенції педагога, керівнику освітніх проектів необхідно передбачити можливість навчання педагогів як в самій освітній установі, так і у зовнішніх установах додаткової професійної освіти.

2. Матеріально-технічні, які обґрунтовані особливостями здійснення освітніх проектів в е-просторі. Дистанційне навчання передбачає залучення у освітній процес новітніх досягнень та технологій, що сприяють модернізації, адаптації та існуванню в цілому навчання в інформаційному просторі.

3. Інформаційні, які в свою чергу можна розділити на наступні види:

1) інформаційно-організаційні, які змістовно включають цілі курсу, робочий навчальний план з обраної спеціальності, календарний план навчання, вимоги до виконання завдань та інші документи, що спрощують організацію навчального процесу в е-просторі і встановлюють основні правила ведення дистанційної освітньої діяльності;

2) інформаційно-кваліфікаційні. Цей вид ресурсів який необхідний для досягнення педагогічних цілей у пізнавальній сфері. Класифікацію цих ресурсів для когнітивних курсів, які складають переважну більшість усіх дистанційних програм, доцільно провести використовуючи критерії Блума [9]. Такі ресурси можна поділити на:

– інформаційно-предметні, що включають модулі з теоретичним матеріалом до дисциплін, які містять текстову інформацію, гіперпосилання, графічні, відео-та аудіо-матеріали, і завдання, які необхідно виконати після вивчення теоретичної частини курсу. Ці ресурси за таксономією Блума допоможуть студенту знати і розуміти термінологічну основу курсу та основні його положення;

– інформаційно-технологічні – даний підвид освітніх ресурсів допомагає навчити студента використовувати вивчений матеріал у стандартних умовах і ситуаціях. Такі ресурси містять ситуаційні завдання, організовані брифінги з практикуючими фахівцями та інше;

– інформаційно-аналітичні ресурси за таксономією Блума спрямовані на формування у студента здатності аналізувати освоєну інформацію, виділяти з цілого кілька частин і описувати те, як частини співвідносяться з цілим;

– інформаційно-наукові, направляють студента до синтезу отриманих знань, вмінню оцінювати значення матеріалу, вмінню комбінувати знання з метою отримати ціле з новими системними властивостями. Таким новим продуктом може бути повідомлення (виступ, доповідь), план дій, схеми, що впорядковують наявні відомості. Даний вид ресурсів спрямований на досягнення навчальних результатів за допомогою творчої діяльності, основною метою якої є створення нових знань та вмінь.

Сучасні технології навчання передбачають перехід від запам'ятовування великої кількості інформації до освоєння проектної, дослідницької, творчої та наукової діяльності. Сучасні навчальні заклади орієнтуються головним чином на на практичні навички та здатність студентів не тільки розуміти, але й застосовувати знання шляхом реалізації власних проектів під керівництвом практикуючих спеціалістів. У практиці діяльності освітніх установ такий підхід прийнято називати компетентнісним [10]. Акцент робиться не на запам'ятовування енциклопедичного набору знань із різних галузей, а на опанування фундаментальними вміннями розуміння, втілення, аналізу та синтезу та оцінювання. Цьому сприяє системно-діяльнісний підхід до організації навчального процесу [10].

Висновки. Таким чином, проектна діяльність є важливим фактором розвитку системи освіти і суспільства в цілому.

Освітні проекти можуть бути різноманітні за напрямками діяльності, характером змін, масштабам, термінам реалізації, ступеня складності, але всі вони реалізуються з використанням різних видів ресурсів. Розроблений в роботі класифікатор, який базується на таксономії Блума, може служити одним з основних інструментів систематизації ресурсів для реалізації освітніх проектів в е-просторі, оскільки дистанційне навчання стало інноваційним кроком для опанування новими знаннями, знаходячись на відстані від джерела надання інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тихомиров В.П. Открытое образование – стратегия XXI века для России / Под общ. ред. В. М. Филиппова и В. П. Тихомирова. – М.: МЭСИ, 2000. – С. 66-67.
2. Солдаткин В.И. Проблемы создания и развития открытого образования в России / В.И. Солдаткин // Дистанционное образование, 1999. – №5. – С. 7-10.
3. Зайцева Ж.Н. Путь в открытое образование / Ж.Н. Зайцева // Проблемы нормативно-правового обеспечения открытого образования, 2001.
4. Карпенко М.П. Дистанционное образование как современное средство непрерывного образования / М.П. Карпенко // Высшее образование в России. – 2005. – № 6. – С. 8-19.
5. Моделі, методи та алгоритмічне забезпечення проектів і програм розвитку наукоємних виробництв: монографія / [Возний О.М., Драгомиров В.В., Казарезов А.Я., Кошкін К.В., та ін.] – Миколаїв: НУК, 2009. – 194с.
6. Кузьмінська Ю.М. Особливості управління командою освітніх проектів / Ю.М. Кузьмінська // Интегрированное стратегическое управление, управление проектами и программами развития предприятий и территорий. – 2012. – № 1/11 (55). – С. 62-64.
7. Товб А. Стандарт управления проектами уровня предприятия: (Конференция «Теория и практика управления предприятием») [Электронный ресурс] / Товб А., Ципес Г. – Режим доступа: <http://www.cfin.ru/management/practice/supremum2002/24.shtml>.
8. Мазур И.И. Управление проектами: учебное пособие / Под общ. ред. И.И. Мазура. – М.: Омега-Л, 2004. – 664 с.
9. Скиба М.Є. Імплементация критеріів європейської шкали оцінювання ECTS у систему вищої освіти України [Текст] / М. Є. Скиба // Порівняльна професійна педагогіка. – 2011. – №1. – С. 73-81. – Режим доступу до журналу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Porprofped/2011_1/Skyba%20.pdf
10. Стеганцев А. Компетентностный подход: от профессионального образования к образованию профессионалов (доклад на 8-м Международном фестивале бизнес-тренеров) [Электронный ресурс] / А. Стеганцев. – Режим доступа: http://www.stiogantsev.ru/st/biz_komp-podhod.html.

Рецензент статті
д.т.н., проф. Рач В.А.

Стаття надійшла до редакції
18.02.2012 р.